

Abonamentul

Pentru monarhie:

Pre an 6 fl., 1/2 an 3 fl., 1/4 an 1 fl. 50 cr.

Pentru străinătate:

Pre 1 an 18 frcs., 1/2 an 9 frcs., 1/4 an 4 frcs. 50 cm.

Fóea apare în fie care Sâmbătă.

Unirea

Fóe bisericescă-politică.

Insertiuni

Un şir garmond: odată 7 cr., a doua óra 6 cr., a treia óra 5 cr., şi de fie care publică-ţiune timbru de 30 cr.

Totú ce privesce fóea să se adreseze la «Redacţiunea şi Administraţiunea Unirii»

în
Blaşiu.

Anul III.

Blaşiu 11 Novembre 1893.

Numórul 45.

Primate şi Ministru.

În scrisórea, ce a adresat'o ministrul de culte contele Csáky în afacerea pamfletului Pitucú Preasfinţitului episcopú de Orade, între altele se dice: „Nu potú să trecú însá fără observare espresiunea aceea din ordinaţiune, care identifică limba bisericeí cu limba maternă, de-órece credinţa greco-catolică tocmai așa are credincioşii de diferite limbí materne ca şi alte religii, şi am de obiectatú contra punctului din urmă alú ordinaţiunii, care nebăgarea în samă a limbéi rituale a bisericeí greco-catolice o aduce în legătură cu însá-şi ruinarea religii greco-catolice. Cumcă în acesta nu este legătură de cauză, esemplu ne este religieuna romano-catolică, care înfloreşte, cu tóte că credincioşii ei preste totú díşú nu înţelegú limba liturgică a bisericeí.“

Răspunsul ministerialú n'a mulţămítú foile şoviniste. Ele în episcopulú Pavelú voiaú cu totú preţulú să descopere unú „trădătorú de patrie“, ér în nebunulú Pitucú unú „mare şi binemeritatú patriotú“.

S'aú apucatú deci de ministru şi acusatú-l'aú cu tradarea intereselorú patriotice.

Foile guvernului, ca să apere pe stăpánulú lorú, aú adusú dreptú desculpăre faptulú, că circulara ministrului Csáky este întrú tóte conformă cu „părerea“ primatelui Vaszary, şi în specialú despre pasajulú acum citatú aú

spusú, că este imprutatú „din cuvintú în cuvintú“ din opinia primatelui.

Noi cu greú credemú acestorú asigurări ale foilorú semioficióse. După ce însá nu aú fostú desminţite, siliţi suntemú a le crede şi a ne pronunţa conformú.

Noi părerea acésta a domnului primate şi numai din punctú de vedere curatú bisericescú siliţi suntemú a o declara de absurdă şi puerilă.

Primatele vorbesce de credinţa greco-catolică şi de credinţa romano-catolică. — Asta e o absurditate. Este ritú romano-catolicú şi greco-catolicú, şi în consecinţă biserica catolică de ritú grecescú şi de ritú romanú saú latinú, dar credinţa este numai una. „Unú Domnú, o credinţă, şi unú botezú,“ dice Scriptura. A dice deci: „credinţa greco-catolică tocmai așa are credincioşii de diferite limbí materne ca şi alte religii“, este o afirmare teologică absurdă.

Ca primatele să nu scie unú lucru atâtú de elementarú, asta nu ne vine a crede. Şi de aceea amú díşú, că nu putemú crede asigurárilorú din foile semioficióse, cari afirmarea acésta o punú pe spinarea primatelui.

Nu. Tocmai într'asta stă deosebirea între biserica de ritulú latinú şi de celú grecescú. Biserica de ritulú latinú a păstratú mai multú unú caracterú de universalitate şi nu s'a concretisatú după naţionalităţi. Din potrivă biserica de ritulú grecescú îndată dela începutú a concrecutú cu individuali-

tatea deosebitelorú popóre, şi păstrándú unitatea credinţei s'a particularisatú s'a individualisatú în cele esterne, în cele rituale.

Şi aceea ce stă în generalú privitorii la biserica de ritulú grecescú, aceea într'o măsură specială se adevăresce privitorii la biserica română de ritulú grecescú. Biserica română de ritulú grecescú s'a formatú așa dicéndú paralelú cu limba românescă. De aci se esplică, pentru ce în biserica românescă de ritulú grecescú limba vorbită de poporú a fostú pururea aceea-şi cu limba bisericeí. Şi de aci se esplică, pentru ce cu dreptú cuvintú a trebuitú să pună Escelenţa Sa episcopulú Pavelú în circularulú seú, că limba liturgică a bisericeí nóstre este identică cu limba nóstră maternă.

Scimú bine, că în biserica universală a lui Christosú numai în biserica nóstră românescă este identică limba liturgică cu limba maternă. Asemenea scimú, că în celealalte biserici de ritulú grecescú limba rituală nu mai e identică cu aceea, pe care adí o vorbesce poporulú. Dar că primatele nu scie lucrurile acestea, — e destulú de durerosú.

Dacă primatele scia aceste lucruri, — şi în positiá, la care a ajunsú, deşi pe nesperate, ar fi trebuitú să le scie, — atunđi nu dádea în péna contelui Csáky nici obiectiunea a dóua împotriva aceluí punctú alú ordinaţiunii episcopesci din Orade, „care nebăgarea în samă

Feuilleton.

Din idila prietinel mele.

Scumpa mea Emilie!

M'ai rugatú în epistola ta cea mai de pe urmă, să-ţi spunú, cum mă simţescú acum de doi ani, de cândú sórtea m'a aruncatú dreptú în mijloculú unei idile. Printre şirele tale am pututú observa o dosă buniceá de compătímire faţă cu mine. Íţi suntú recunoscétóre şi-ţi dorescú, să fii fericită acolo în oraşulú nostru, de care, precum ími diceai, nu este putere pe pămíntú, care să te despărţescă. Dar aceea totuşi nu ţi-o íertú, ca tu să-ţi potentezi simţulú tée de fericire aseménându-ţi sórtea ta cu a mea. Nu ţi-o íertú, şi de aceea íţi mai scriú odatá, precum í-am mai scrisú, că eú aci în satulú meú suntú fórté fericită.

Cum ími întocmescú aci lucrurile, ca să fii fericită? Aşa, scumpa mea, că m'am desbrăcatú de prejudeţele mele de odinórá şi m'am — ţeránitú, aí dice tu, ér eú dícu, că m'am apucatú de lucru. Şi de ce lucru, dacă-mí dai voce, să te întrebú? Ími vei dice. Să începú dará cu destăinuirea, că m'am fă-

cutú grădinăritá, şi-ţi dau şi ţie sfatulú, să faci totú asemenea acolo la oraşú. Védú, că te prindú fiorí la cetirea acestuí sfatú. „Chiarú de asta aveam lipsá,“ ími vei dice, „cândú în oraşú tóte le poţi căpéta așa de íeftine, câtú nu se rentéză, să le cultivi însá-ţi.“ Dar credi-mí, că greşescú grăindú așa? Calculéză numai, şi vei gási, că cu grădinăritulú prin acoperirea lipselorú celorú mai neapérate aí puté să cruţi într'unú anú mai bine de dóue sute de coróne. Şi apoi nu crede, că atáta ími este tótá cruţarea, ce resultá din grădinăritulú meú. Cu tóte că în oraşú dai pentru legumi în fiesce care anú mai bine de dóue sute de coróne, totuşi nu aí nimica la casá. Ceea ce aí, e numai ce e neapératú de lipsá, şi facá de-a ríndulú într'o calitate slabá, de óre ce sálata, leguma şi altele în urma caratului şi aruncatului celui multú nu mai suntú próspete şi gustóse. Cu totulú altcum le-ai puté vedé de mánca în idila mea. Íntregú planulú culinei líú vei afla aci străformatú, de óre ce din grădiná poţi lua acum unú lucru, acum altulú şi poţi gáti dintr'ínsele bucate, cari abstrágéndú dela carne nu te costá chiarú nimica. Şi cu câtú suntú mai bune bucatele acestea decâtú cele din oraşú! Acolo o mâncare trebuie să o

aduni cu corfa din atátea case şi strade. Da, scumpa mea, nu e numai vorbá gólá, că o familie póte să tráescá de jumátate din grădina sa. Pe cândú la oraşú stăpána casei are să-şi batá multú capulú, dacă vre să se ajungá cu banii până la sfârşitulú lunei, ca grădinăritá va puté să puná pe masá mâncári mai bune, şi totdeauna íi vorú mai şi rămáne multe şi pe luna urmátóre şi pe íerná.

Mie ími íertá împrejurárele, să mai ţinú şi găini, şi acestea ími acoperú în culiná rubrica ouşlorú, cari tu le cumperi cu bani grei. Ele şi alte galíte mă mai ajutá, să gátescú câte unú prándú aprópe fără de spese. Asta e unú lucru mare la cassá, şi dacă óre cine nu-mí crede, e semnú, că n'a cercatú nici odatá.

Ími mai íertá împrejurárele, să mă punú şi pe albinăritá, şi deşi până acum am numai doi stupi, aprópe fără de nici o ostenílá şi pe lângá o distracţie plăcutá am datú érá de unú isvorú de câştigú, nemijlocitú fíresce că pentru culiná şi numai mijlocitú pentru cassá. Dar cassei puţinú íi pasá de deosebirea asta. Câştigulú în sfârşitú e totú alú ei. Aşa în pripá nu íi-ai puté spune, câtú ími aduce unú stupú într'unú

a limbei rituale a bisericeii greco-catolice o aduce în legătură cu însăși ruinarea religiei greco-catolice”.

Da! s'o scie Eminentă Sa, e tocmai așa adevărat!

Numai una ar fi trebuit să bage de samă primatele. Anume, că episcopul Pavelu a vorbitu nu despre biserica greco-catolică în abstractu, ci despre biserica noastră greco-catolică, a cărei limbă rituală, după cum s'a dîsu mai înainte și după cum a decretat și Pontificele de f. a. Piū IX, este limba română, limba maternă a credincioșilor.

Cum își inchipuesce primatele, că voru rămâne adicți ai bisericeii greco-catolice aceia, cari din toate funcțiunile bisericeii nu pricepu o iota? Și ce crede primatele, că credincioșii aceștia voru trece în sinul bisericeii latine, unde i-ar întimpină o limbă rituală și mai neînțeleasă? — Sigur că nu. Ei voru trece la o biserică, în care voru pute să pricepă limba vorbită de dîșii. Și biserica aceea în patria noastră de sigur că nu va fi cea latină.

Etă dar, că este „legătură de cauză” între „ruinarea credinței greco-catolice” și între „recunoscerea limbei rituale române a bisericeii noastre greco-catolice”. Anume legătura de cauză se află în împrejurarea, că limba noastră rituală este totu una cu limba maternă, ce-o vorbim, în împrejurarea, că biserica noastră greco-catolică are caracteru *exclusiv naționalu*.

Dacă primatele cumpenia lucrurile acestea, atunci nu-lu făcea pe ministru, să se facă de risu cu observările sale; nu-lu făcea să mai seducă și elu presa și opinia publică șovinistă privitoru la natura bisericeii noastre; și în fine nu dădea materialu nouu agitațiunii destulă de potențate a spiritelor.

Era bine, dacă primatele în afacerea acésta întrégă se punea dela începutu

pe punctul de vedere celu unicu adevăratu alu bisericeii catolice. Atunci nu se mesteca nici ca „arbitru rugat” în o afacere, care nu-lu privia de locu, nici nu scăpa din penă afirmări teologice absurde, nici nu se dovedia a fi unu șovinist, și nici nu dădea arme în mânilor inamicilor nostri, să afirme, că biserica noastră nu este destulă garanță pentuu păstrarea și dezvoltarea ulterioară a naționalității noastre.

Că la asemenea sfaturi ministrii nostri liberali comitu nărođii, nu pôte surprinde.

Caracteristicu e numai faptul, că noi cei din biserica de ritulu grecescu trebuie să susținemu față de liberali adevăratulu catolicismu, pe cându cei din biserica latină — onore unor puține excepțiuni — se împedecă la totu pașulu.

Ne mângăe consciința, că pentru toate urmările responsabilitatea aș s'o porțe ei, ér nu noi.

Să-și aducă însă aminte, că de Dumneđu nu poți să-ți bați jocu!

Cerculariulu episcopulu Pavelu. — În ședința casei deputaților din 4 a c. ministru Csáky răspundendu la cunoscuta interpelație a lui Madarász a constatat, că episcopulu Pavelu întru adevăr a edat unu cerculariu ca acela, despre care a fostu vorbă în presă, și că textulu aceluia consună aprópe din cuvintu în cuvintu cu celu comunicat prin jurnale. A cetitu apoi versiunea autentică a acelei ordinațiuni episcopesci. Cându a ajunsu ministru la pasajulu, unde episcopulu identifică limba bisericească cu cea maternă, în stînga s'a născută mișcare. Ministru constată în sfârșitu spre ilustrarea situației, că textulu acesta nu consună cu acelu textu, pe care preotulu Pituc și-a întemeiat acusa ridicată asupra episcopulu. Se rogă, ca răspunsulu lui să se ia spre știință. (Aprobare în drépta.)

Madarász dechéră, că nu a cerutu deslușire nici în privința afacerii Pituc, nici despre părerea ministrulu. A doritu singur numai să se constate, care este textulu autenticu alu ordinațiuni episcopulu, pentru ca acela să servescă de basă pentru desbateră eventuală. Întru atăta deci, întru cătu a primitu răspunsu la întrebarea sa, iea spre știință răspunsulu. (Aprobare în stînga și stînga estemă.)

Președintele declară, că casa iea răspunsulu spre știință.

Hock: Continuarea urmază!

Revistă bisericească.

Roma.

Sfinția Sa Leonu XIII în săptămána trecută a primitu în audiență pe Dr. Iosifu Stadler arhiepiscopu de Saraievo.

Diarulu „Pol. Corr.” i-se scrie din Roma: „Declararea guvernulu italianu, că va denega exequatura episcopilor numiți de Papa, până cându Vaticanulu îi va recunósce dreptulu de a denumi pe patriarchulu Veneției, a provocat ingrijiri seriose în cercurile Vaticane. Nu este imposibilu, ca Papa să transfereze pe cardinalulu Sarto patriarchulu Veneției la altu scaun episcopesc, ca să pótă esopera pentru succesorulu lui exequatura dela guvernulu italianu.” Foile acreditate la Vatican până acum nu confirmă scirea adusă de „Pol. Corr.”

+

Cardinalulu Lorenzi.

Cardinalulu Carolu Lorenzi după unu morbu scurtu a reposat în 2 a c. Elu s'a născut în 12 Ian. 1821 în Perugia, în 1843 a fostu sfințit ca preot, în 1877 Papa Piū IX l'a preconisat de episcop în Perugia; ér Sfinția Sa Leonu XIII l'a creatu cardinalu în petto încă la 1880, publicându-o acésta în consistoriulu dela 10 Nov. 1884.

an. Dar atăta îți potu spune, că o gospodărită dela orașu vedendu miera în tîrgu se opresce și stă pe gânduri și apoi — merge mai departe. Nici nu e mirare. Dór la orașu cătu e diulica trebuie să fi pururea cu banulu în mână. Eú crutu și banu și am și miere în culină.

Socrulu meu, soțulu meu, eú, servitorea și servitoriulu suntemu cinci inși, și așa mi-se renteză, să-mi facu pânea acasă. Alceum nici n'am încătrău, de ore ce aci nici n'ași avé, de unde să cumpăr pâne.

Dar nu te supăra vedendu, că te indemn, să te faci grădinărită, albinărită, brutărită și mai știu ce, dacă vrei să fi fericit ca mine. Lucrurile acestea nu suntu urticiose, precum îți inchipuesci, și nici nu suntu așa de ostentive, cătu să te uresci de ele. Ele fmi facu multă desfătare. Nu te pripri dar cu ostinda. Eú nu-ți grăescu din esperința alteia, ci din a mea.

„Dar cum s'ar pute, să mă vadă ómenii în grădină cu hîrlețulu și cu grebla, și să plivescu și să udú straturile?” mă întreb lute suspinuri. Ai fi forțe dragălașe, îți dîcu eú. Dór tu cunosci binișoru literatura lirică modernă și ști, că poezi se însufleșcu pentru grădinărite, păstorite și secerătore, dar nu-mi vei pute aminti nici unu singur postu, care să se fie însuflețit pentru dșóra Elvira din strada tábăcarilor etajulu alu 2-lea ușa a 4-a, care brodăresce și bate pianulu, pentru ca să-i trecă de urtu.

Știu apreția mărimea prejudețulu, care se împotrivesce sfatulu meu, și știu și aceea,

că te-ai espune multor observări batjocoritoare, dacă te-ai hotărî, să te împotrivesci acelu prejudețu. Dar batjocura aceea isvresce numai din invidia sotelor noastre celor comode, ca să nu dîcu leneșe. Te rog, fă abstracție dela batjocora asta, și-ți pune mâna pe inimă și-mi spune, dacă nu ți-a făcutu o impresie plăcută, cându ai vedutu pe o mamă din clasa inteligentă și pe fata ei lăpădăndu prejudețele și lucrându cu sirguintă în grădină?

Crede-mi, că lucrurile acestea suntu celu puțin așa de momentose ca absolvarea unei școle superioare de fete. Crede-mi mai departe, că ele suntu neasemănatu mai momentose decâtu chinuirea pianulu, acestu morbu modernu, de care e cuprinsă societatea noastră. Știu, că și noi chinuim pianulu. Eú l'am lăsat în orașu, pentru că am vedutu, că nu suntu dăruită cu talentulu acela musicalu, care pentru pierderea de vreme să mă recompenseze cu nobilitatea simțulu esteticu. Și știu și tu ca și mine, că forțe puțin suntu ómenii aceia, cari să fie dăruiti în măsura acésta cu talentu musicalu. De aceea să mă înțeleg bine: eú nu mă împotrivescu nici cultivării talentulu musicalu și nici cultivării minții în școle superioare. Dar de altă parte știu acum și aceea, că dacă fetele nostre se dedău la lucru și la gospodărie în chipulu acela, care ți-am desfășurat, ele voru rămâne sănătoșe la trup și la sufletu, și — ți-o spun în taină — le cresc prospectele de a se mărita bine. O mare parte din tineri se temu a se însura,

pentru că se temu de spesele, cari li-le voru face soțiile cu pretențiile lor de modă. Acelea suntu întru adevăr multe și câte odată chiaru lungi. Înțelegu șipurile său cum le dîcu pe romănesce. Și urmarea e apoi, că tinerii său nu se însoră de locu sau o facu acésta într'o vîrstă, care abia le mai iértă să spezeze, că își voru pute cresce și aședa pruncii. Dar dacă unu tineru scie despre o fată, că ea este practică și lucrătoare, că ea pentru binele familiei e gata a renunța la rola unei „dame de salon”, atunci bucurosu o va peți și va fi fericit cu ea. E hotărît de Dumneđu, ca chemarea firésca a femeii să fie a se mărita și a întemeia împreună cu soțulu său o familie. Dar numărulu celor ce ar dori-o de soție, nu se măresce nici de cum numai prin averea, ce-i stă la dispoziție, ci cu multă mai virtosu prin sirguinta ei și prin instrucția ei casnică și practică. Cu femeii de acestea, chiaru și dacă nu ad cine scie ce avere, bărbații voru fi cu multu mai fericiti, decâtu cu altele, cari bine că aduc capitale, dar aduc cu o cale și o mulțime de pretenții, cari mistuescu întrégă renta acelor capitale și pe încetulu chiaru și capitalele.

Încă una, și apoi încheiu. Cu cătu e mai intimă și mai intensivă viața familiară la țară decâtu la orașu! O idee acésta, care merită, să ți-o țesi mai departe.

Etă dar arta mea de a fi fericit.

Te salută a ta

Anuță.

Francia.

Deși partea cea mai mare a clerului francesu este împăcată cu forma de guvernare republicană, guvernul francesu totuși nu încetază a vexa în diferite chipuri pe ministrii bisericești. Abia trece săptămână, în care statul să nu sequestreze venitele parochilor sub pretexte de nimica. În zilele trecute s'au sequestrat venitele alor doi parochi din diecesa de Mons din motivul, că ar lăși între credincioși fôea „La Croix” redigată în spiritul catolicu.

Pe cându statul persecută biserica, imoralitatea cresce în gradul înspăimântătoru. În opul „La France criminelle et le combat le crime” se probază cu date statistice crescerea imoralității, mai alesu în clasele poporului, cari au eșit din școlele moderne. Etă unde duce crescerea fără credință și fără Dumnezeu.

Rusia.

Guvernul rusesc încă în 1865 a dispus, ca preoții catolici să nu cuteze a propune predici lucrate de ei și învățate de rost, ci numai să cetască predicile din cărți tipărite aprobate de guvern. Mulți preoți desconsiderându această dispusețiune nedreptă și barbară au ținut predici compuse de ei fără a le mai supune censurei. Guvernorul din Kiev amenință acum cu lipsirea de oficiu și darea în judecată pe preoții, cari ar cuteza, să mai țină predici necensurate de auctoritățile civile. — Despotismul nici în Rusia și nicăiri nu duce la fericirea poporilor, ci la decăderea și nefericirea lor. Rușii opresc predicarea liberă a Evangheliei, fără a considera, că prin această promovază numai scopurile anarhiștilor și nihilistilor dinamitarți.

Revistă politică.

Afaceri interne.

Ședința parlamentară din 3 a c. a fostu scurtă. Mai momentosă a fostu raportul comisiunii finanțare despre bugetul pe anul 1894. În ședința din 4 a c. s'a desbătut proiectul de lege despre organizarea antistiilor din Budapesta. Ministrul Csáky răspundându la interpelarea lui Madarász în afacerea circulariului dat de Es. Sa Episcopul Pavelu cetesce traducerea autentică a circulariului arătându, că acela diferesc de cel prezentat de cătră Pituk.

Diarele din Budapesta scriu, că cabinetul ar fi înaintat Monarchului un memorand în afacerea căsătoriei civile, în care combate obiecțiunile primatului și ale cardinalului Schlauch și și motivează proiectul său. Monarchul a primit Lună pe ministrul Wekerle în audiință privată. După amezul la 3 ore s'a ținut consiliu de ministri sub presiulul Maestății Sale, era la 4 ore a fostu consiliu de ministri în palatul ministrului-președinte. La 5 ore Monarchul de nou a primit în audiință privată pe dl Wekerle.

Se vorbesce, că în consiliul de ministri s'a tractat despre căsătoria civilă, și că Maestatea Sa nu și-a dat

incă consimțimintul la proiectul prezentat de guvern, fără a promis, că după ce va sosi în Viena, se va pronunța în scris. Împrejurarea această a produs mare senzațiune în cercurile parlamentare. Poziția cabinetului Wekerle, care s'a angajat, că încă înainte de desbateră budgetul pe 1894 va presenta dietei proiectul de lege despre căsătoria civilă aprobat de Monarchul, a devenit critică. În cercurile parlamentare este generală părerea, că dieta nici nu pôte să începă desbateră budgetul, mai înainte de ce cabinetul ar da lămuriri pozitive despre situațiunea politică. Dl Wekerle spre a liniști spiritele s'a exprimat înainte mai multor deputați guvernamentali, că situațiunea nu inspiră îngrijiri. Foile din Budapesta scriu, că Monarchul ar fi declarat în consiliul de ministri, că nu are nici o excepțiune față de cuprinsul proiectului, numai în unele cestiuni de formă nu-i încă împăcat deplin. Monarchul Lună sera a călătorit la Viena, unde va petrece timp mai îndelungat. Marți în 17 a c. și ministrul Wekerle s'a dus la Viena spre a conferi cu Maestatea Sa, pôte că în cauza delaturării diferințelor de formă în cestiunea căsătoriei civile. Vom vedea, cu ce rezultat se va fi întors din Viena dl ministru-președinte. Chiar și când Monarchul ar aproba nemodificat proiectul guvernului, încă nu urmază, ca el să devină lege, de-orece în casa magnaților pôte fi respins ca și legea despre căsătoria între Creștini și Evrei, prezentată la timpul său de cabinetul Tisza.

Circulă fama, că contele Csáky ministrul de culte și instrucțiunea publică se ocupă cu idea de a se retrage din ministeriu. Se afirmă chiar, că însuși ar fi declarat, că cu prezentarea în parlamentul proiectului de lege despre căsătoria civilă își privesce misiunea sa de terminată. Causa retragerii ar fi starea lui sanitară. Așa se dice. Se pare, că dl Csáky, care prin ordinațiunea sa din 26 Febr. 1890 a dat ansă la proiectele de lege politice-bisericesci, vedându că aceste proiecte nu au prospecte de a deveni legi, și așa poziția întregului cabinet se clătină, a cugețat, că e mai consultat a se retrage de voe bună, decât fără voea sa să fie silit a dimisiona mai târziu împreună cu ceilalți colegi ai săi. Se dice, că mai are dimisiona contelui Csáky și scopul de a pute sprigini proiectele guvernului în casa de sus, de cumva ar ajunge până acolo. Precum scrie „Pesti Napló”, br. Vay Miklós deja și-a dat dimisiona din postul de președinte al casei de sus, și vicepreședintele casei de sus Szlávy József încă în vara trecută a declarat, că dînsul nu reflectază la acelu post. Postul acesta, care în rang este egal cu cel de ministru, devenind vacant, guvernul îl va umple cu o persoană, care să facă propagandă pentru realizarea planurilor lui și în casa de sus. Persoana cea mai aptă pentru această este contele Csáky Albin, causatoriul proiectelor de lege inimice bisericești. Ca fiitor ministru de culte și instrucțiune publică se amintesc contele An-

drassy Tivadar, vice-președintele camerei deputaților.

Foile liberale mai colportază scirea, că ministrul-președinte va esopera dela Maestatea Sa disolvarea camerei deputaților și escrierea de alegeri nouă, ca astfelu poporul să se pronunțe pentru politica guvernului. Noi credem, că dl Wekerle spre a se susține la putere și a face presiune asupra Coronei va recurge și la mijlocul acesta, numai cât nu trebuie perdut din vedere, că în Ungaria rezultatul alegerilor dietale nici odată nu este espresiunea convingerii poporului.

Austria.

Contele Taaffe vedându, că proiectul său de lege despre reforma electorală este combătut de toate partidele mai însemnate din parlament, și-a dat dimisiona, care a fost și primită de Monarchul. Cu compunerea noului cabinet Maestatea Sa a încredințat pe principele Windischgraetz. El a și conferit cu reprezentanții clubului conservativ, a celui polon și a celui liberal spre a forma un cabinet de coalițiune. În principiu aceste trei cluburi s'au unit spre a lucra pe baza unui program comun, dară s'au născut greutăți la designarea persoanelor pentru portofoliurile ministeriale. Se vorbesce, că Windischgraetz va fi președintele noului cabinet, dr. Plener, capul liberalilor, ministru de finanțe, Iaworsky, conducătorul clubului polon, ministru pentru Poloni. Falkenhayn ministrul de agricultură și Welsersheimb ministrul miliției teritoriale vor intra și în noul cabinet tot în aceeași calitate. Ca ministru de comerț e designat deputatul Bärenreuter. Clubul german liberal obiectionează, că e prea conservativ, era pe Madeiski, designat ca ministru de culte, îl află conservativii de prea liberal. Clubul clerical-conservativ face presiune asupra contelui Hohenwart, ca împreună cu Plener și Iaworski să ocupe și el un loc în noul cabinet. Se crede, că în săptămâna această îi va succede principelui Windischgraetz, să prezenteze Monarchului spre aprobare lista tuturor persoanelor, cari vor compune cabinetul de coalițiune.

Anglia.

Cabinetul liberal nu abdice de bilul Home-rule. Ministrul Asquit a declarat în o adunare populară, că guvernul nu a renunțat la Home-rule, ci așteptă timpul binevenit spre a pași de nou cu el. Acum își îndreptă guvernul atențiunea asupra organizării bisericești anglicane.

În cercurile politice din London au produs îngrijiri seriose manifestațiunile de amicitie ruso-franceze. Anglesii privesc în ele o alianță, care țintesc a paralisa preponderanța englesă pe Marea mediterană și în Egipt. Guvernul din London se ocupă de planul de a organiza armata și marina și de a străforma Gibraltarul în fort de rangul prim.

Francia.

Ministrul Develle cu ocaziunea unui banchet în Barle-Duc a declarat, că Franția spre apărarea independenței sale pururea trebuie să grijescă de organizarea armatei. Franția nu amenință pe nimeni, dară ea stă gata a întâmpina ori ce atac. Regimul a adoptat principiul lui Gambeta, că în politica esternă să nu aibă planuri secrete, dară nici aventurile să nu le sufere; despre acesta a dat dovezi atât în cestiunea Siam-ului, cât și cu ocaziunea serbărilor aranjate în onoarea oșpeților ruși.

Socialiștii din Franția devin tot mai cutezători, ei nu se mai mulțimesc, că pot fi reprezentați în parlament, ci voiesc, ca acolo să aibă rol hotărâtor și să constrângă majoritatea la votarea de reforme practice și concesiuni reale.

Radicali vor propune parlamentului, care se va deschide în zilele acestea, un proiect de amnestie, care amnestie doresc ei să se estindă și asupra lui Rochefort și a consoțului lui Dillon. Foile conservative scriu, că până nu vor înceta legile excepționale privitoare la pretenții tronului, amnestia nu poate fi deplină.

Spania.

Cestiunea marocană se încurcă tot mai tare, fiind interesate în ea trei puteri europene. Franția la hotarele Algirului ridică față de Marocco aceleași pretensiuni ca și Spania la Melilla, și un legat francez și a călătorit în cestiunea acesta la sultanul de Marocco. Nu este eschisă probabilitatea, că Franția și Spania lucră pe o mână contra sultanului de Marocco, de-orece în Madrid au fost în săptămâna trecută manifestațiuni grandioase pentru Franția. Diarele spaniole pe cându preamăresc pe Francesi, atacă cu mare violență cabinetul englesu acuzându-l, că ar voi să cauzeze Spaniei neplăceri în Africa. Guvernul spaniol și-a întărit armata din Africa.

Correspondențe.

Simandă, 7 Novembre 1893.

Clarissime Domnule Redactor!

Cându în „Unire” ați binevoit a publica la adresa preatnaltă a Escelentisimului Domn Episcop de Orade Mihail Pavel „Votul de încredere”, „Adresa omagială”, „Esprimarea de cea mai adâncă alipire și stimă” și în urmă „Glasul poporului”, ați împărtășit cele mai curate simțeminte ale fiilor lui sufletesci.

Resplățiri au fost acelea toate față de purtarea murdară a canaliei Orădane, carea își prefipse de scop infernal, ca să discrediteze, ori pôte să esileze pe blândul Archipăstoriu, pe părintele binefăcătoriu, pe patriotul leal, socotind, că dacă le va succede „să bată păstoriul, se vor risipi oile”.

Am fost în așteptare, am fost trist și ne-am întrebat în acele zile, că unde va duce acel pasu preatemerariu? și că ce satisfacție va pute reconcilia injuria cauzată? — Poporeni uimiți de cutezarea aceea încă au întrebat, că ce va fi după acele blăstămății, ce au făcut Orădani în contra episcopului nostru?

În acea întristare mare noi ne-am ru-

gat cu psalmistul: „Dă-mne mântuesce pe Episcopul nostru.” Preabunul Dumnezeu a ascultat rugăciunile noastre, și precum toate își au capetul lor în lumea acesta, astfel și întristarea noastră și-a ajuns capetul în judecata Înaltului Ministeriu reg. ung. de culte.

Acea judecată fôea jidano-magiară „Nagyvárad” în Nrul sêu 250 din 29 Octobrie a. c. cu multă părere de rău și în ton doios astfel o pune:

„Trebuie să constatăm, că contele Csáky Ministrul de culte consideră de eschisă tendința antipatriotică în actele Capului diecesei gr. cat. de Oradea Mare.”

Nu ne este voea pentru astă dată, că să cântărim greutatea esceselor decurse, nu mărimea șovinismului preseii magiare, după care se nisuesc a se justifica, și nici nu voim a timbra nerușinarea redactorului nou jidan del „Nagyvárad”, nu voim, pentru că unele ca acestea nu convin cu scirea îmbucurătoare, că Capul preavenerat al diecesei gr. cat. de Orade după atâtea nedreptăți, după așa multe defalme și mari calumniări neomenose este reabilitat în patriotismul sêu, în iubirea de patria acesta comună poreclită Ungaria.

Nouă ne este voea, că acuma să Vă rugăm, să binevoiți a împărtăși aceste orduri de bucurie, de salve! Să exprimăm bucuria cea mare, ce simțim noi Simandani gr. cat. ca fi sufletesci ai Escelenței Sale Reverendisimului Domn Episcop, nu pentru că dora noi n'am ști, că Escelența Sa a fost, este și va fi în tot-deuna patriot leal, ca ori și care dintre născuții magiari, ci ne bucurăm pentru aceea, că dl. Ministru a depus-o aceea în litere, ca astfel să vadă, să cetască și să credă cei orbiți de patimă, că deși a depus „Fondul Pavelianu” și a oferit multă națiunii noastre române, că deși a făcut multe și mari binefaceri diecesei și națiunii sale române, Escelența Sa ca cive, ca prelat și ca magnat este patriot al țerei sale Ungaria.

Ne bucurăm în deschilinită, că preaveneratul Cap al diecesei noastre n'a cădutu nici sufletesc nici trupesce sub sarcina crucii grele, ce au intenționat a-i găti patrioții venetici și bastarși.

Cu totu dreptul ne bucurăm dară, și bucura-ne-vom întru mântuirea Escelenței Sale, încă și stéguri îi vom ridica, pentru că „acum am cunoscut, că a mântuit Domnul pe unsul sêu”.

Reabilitarea acesta ar fi dară, cum ar fi. Nu ne-a surprins, acesta o am așteptat cu totu dreptul și am știut, că trebuie să urmeze.

Însă demnitatea episcopescă, atacată într'unu mod atât de brut, este ea ore cu atâtea reconciliată? Destulă este aceea judecată ca satisfacție? Nu, și ăra nu! Căci faptul indeplinit a fost revoltătoru aprôpe și periclitatoriu de viață, periclitatoriu de siguranța publică. Prin urmare a fost faptu criminalu, ăra crima trebuie să fie pedepsită.

Așteptăm deci și acuma, și vom vedea, că fi-vor pedepsiți cel, puțin urătorii scandalului?

Așteptăm, că cugetăm, că precum după cea dintâi așteptare în tristeță a sosită judecata reabilitătoare: astfel după a doua așteptare va sosi și judecata pedepsitoare pentru Herostrații nopții din 9 August.

Sovi-va? Ori nu? Asta a bună samă n'o scim. Acea însă o scim a bună samă,

că „viu este Domnul Dumnezeu puterilor, și că respătesc”!

A știut-o asta și psalmistul și ăstmodu a cântat acelu Domn Dumnezeu: „Afla-va mâna ta pe toți inimicii tăi,” și mai jos: „Trupul lor de pe pământu îl va perde, și seminția lor din fiil ămenilor.”

Înălțăm rugăciunile noastre către Părintele ceresc și îi mulțămim, că a dat tărie sufletescă servului sêu în amărăciunea cea mare, și-l rugăm, ca să ni-l țină în pace, întreg, onorat și sănătos întru zile îndelungate drept îndreptându cuvintul adevărului, și ca să ne învețe și să ne conducă în virtutea iubirii de patrie!

Teodoru Dringou parochu gr. cat., Paulu Gimonu cantoru inv. gr. cat., George Iona, Petru Popu curatoru. Teodoru Cordosiu bêtănu, Dimitriu Angelu, Demetriu Tașadanu, Petru Ciogradi, membrii scaunului școlar. Florea Mărcușu, Ștefanu Ștupariu, Criste Ghiță sfetă, poporeni greco-catolici.

București, 14 Octobrie 1893.

Drum bun, drum bun, toba bate!... Încă? ... — La biserică! Da, la biserică! Propunerea este a părintelui Ionescu, protoreul județului Dolj, carele vedându-se strimtorat de noul sistem parochial din România, în virtutea căruia unul și același parochu va trebui să deservescă 2—3 biserici, a dat următoriu sfat preoților din districtul sêu, întruniți în conferințe: Când este 4—5 zile până la Florii, fiesce care preot, care are 2 și 3 biserici, să facă adresă formală la primărie, prin care să roge pe domnul primar a bate toba în totă comuna și a vesti pe enoriașii (parochienii) fiesce cărei biserici, zilele și orele, cându preotul va merge la biserică, să facă serviciu. Apoi și însuși preotul spune locuitorilor în ziua de Florii și în ori ce ocaziune, modul cum s'a aranjat, ca să slujescă pe la biserică, ca să mulțimescă pe toți. Aranjamentul pôte să-l facă astfel: În ziua de Florii să slujescă ori la care biserică l-a fost rindu. Apoi Joi de dimineață să slujescă la acea biserică, unde va fi hotărât să slujescă a treia zi de Paști. Joi seară să slujescă cele 12 Evanghelii numai la o biserică, care va fi mai mare și mai la centru. Vineri însă să împartă ziua așa, încât să scotă epitaful la toate bisericile. Vineri seară de asemenea, să cânte prohodul la toate bisericile; astfel: Dacă are trei biserici, la una va face slujbă încă fiindu lumină, adică pe la ora 5—6, la a doua biserică pe la ora 9 și la a treia pe la ora 3—4 din noapte. În ziua de Paști face totu astfel: Sfinta liturgie o face la biserică de rindu și anume la ora 12 noaptea. În a doua biserică se face pela ora 4 sau 5 numai învierea și urtrina, după care se împărtășesc bêtăni și se miruesc, și dă Paști la cealaltă creștină; ăra la ora 7 sau 8 merge preotul și la a treia biserică și face totu ca la a doua. — Până aci părintele Ionescu, citat textual după „Voința Bis. Rom.” Totu e bine, că preacuviosul protopopu s'a mărinit a pune în spinarea bieților parochii numai un prohod de 12 ore în Vineria mare și l-a crutat delă cetirea a 36 Evangeliilor din Joia aceleiași săptămâni mari. Cătu pentru mișcare și adunarea creștinilor, sau curioșilor, cum dice Voința, la biserică cu barbancea (toba), mie mi-se pare că și glasul ei ar deveni glasul celui ce strigă în pustie, în-

tocmai cum este alți preotului, alți tócei și clopotului: atâta suntă de răci inimele și de asurđite urechile. Ar trebui să se tragă cu tunurile, dar vai, că nici pravulă nu prisosesc! Pagubă apoi, că n'au eșit înainte cu barbanca în loc de tóca și de clopot nise „teologi iesuiți”, că atunci cu bună samă acei domni, cari suntă gata să mănânce câte patru dintre ei deodată, pentru aștarea lumii contra lor ar fi sărită numai decâtă cu o barbanca încă și mai sdravănă de cum este aceea, cu care deja de atâta timpă au asurđit urechile. . . .

* * *

Cholera a dispărută aprópe cu deservărire în România. Mai tare a grassată la Brăila, unde au și murit în totală aprópe 300 de ómeni, din cari absoluta majoritate au fostă muncitori. Cel ce voru fi călătorit acum este anul tocmai pe vremea acésta, ai gustat plăcerile carantinelor. Se scie însă, că conferența sanitară internațională ținută în decursul iernei trecute la Dresda s'a pronunțat contra carantinelor pe uscată admitându-le numai în porturile maritime pentru proveniența vaporilor din ținuturi infectate. Deși România n'a aderat încă în mod oficial la conclusiunile conferenței din Dresda, totuși cu practica anului acestuia a renunțat la regimul carantinelor pe uscat. Din cauza acésta s'a și încins o luptă destulă de aprigă printre ucenicii români ai bătrânului Hipocrat. Nu mă voi amesteca în lupta lor. Mi-se pare însă, că mersul epidemiei din anul acesta tinde a întări părerea, că colera e pe punctul de a se preface în bolă endemică, va să dică de a se nostrifica, ici câștigându-și „naturalizarea”, ca ori ce străin, colo devenind un adept credincios al „ideii de stat”, un cetățean pacinic, neagitator.

Pe baza unui indult general emanat în decursul verei dela Roma Vicariul Archiepiscopiei catolice de Bucuresci a dispensat dela ori ce post și ajun pe credincioșii acelei archidieceze până la încetarea epidemiei. O asemenea dispozițiune înțeleptă nu e nouă, pentru că, am văduț aplicată și cu ocaziunea influenței, ér în mare parte se dá în fiesce care an pentru părăsem și celelalte posturi. Lucru nou însă este, că episcopul Dunării-de-jos, în a cărui eparhie a grassat mai tare colera, încă a dispensat dela post pe credincioșii săi, ér preoților le-a dat iniațiuni, ca să fie cât mai scurți cu ceremoniile bisericesci. Procedarea acésta a Episcopului Dunării-de-jos, pe lângă aceea că corăspunde unei necesități și astfel e cât se pôte de înțeleptă, mai are și o altă însemnătate, ce merită a fi semnalată. Anume a pusă secura la tăierea unui mare prejudiciu orientălu, după, care nimeni nu s'ar puté atinge de posturi, ca să le deslege, ceea ce a dată nascere unei anomalii foarte regretabile; căci pe de o parte se țin posturile de lucruri intangibile, ér pe de alta, mai cu samă prin lumea cultă, rari, foarte rari suntă, ca să nu dică chiar nimenia, cari postesc. În fața acestui spectacol, în fața unei legi, care nu se mai observă prin clasele culte, neînsemnata mea părere ar fi, ca cei în drept de pe la dvóstră să mijlocescă și să publice indultul, cum se întâmplă și în alte părți. Se va dice însă, că poporul s'ar scandalisa, ér alți în frunte cu cei ce ne-au asurđit urechile cu barbanca lor, ar striga, că s'a stricat „legea”.

Förte bine. Numai câtă eă susțin, că tocmai printr'o asemenea măsură, reclamată de necesitățile timpului și esplicată poporului în sensul, că cine ar vre, ar puté posti și mai departe, ar înceta adevăratul scandal, ce-lu primesce zilnic dela „domni” de o lege și de o credință cu el. Apoi nici poporul nu mai este tocmai așa, cum și-l închipuesc unii, căci de es. în unele ținuturi ardelenesci el însuși a șters fără de nici o urmă postul Stului Petru, măcară de loc nu e șters în I Conciliu provincial. Ér ce privesce pe cealaltă, toți sciū, că scandalul cu posturile tocmai așa de mare este și la ei. Și érăși toți sciind, dela mică până la mare, că pela dni Brașoveni cu barbanca în privința posturilor n'au mai rămas nici țanduri din „lege”, eventualele strigăte ale acestora nu le-ar răspunde decâtă cu zimbirea buzelor. Ar mai fi încă multe de quis, mă îndestulesc însă cu acésta prea scurtă observare provocată de faptul episcopului Dunării-de-jos, pe care de sigură nimenia nu-l va acusa de „iesuitism”.
Salutare. Philalet.

Colecta crucerului.

La colecta crucerului inițiată de noi în numărul 16 al „Unirii” din 1891 au solvit: În Archidieceză: *Protopopiatul Sibiu* parochia Sibiu, 10 fl. — *Protopopiatul Roșiei* parochia Petringen, 1 fl. — Preaon. *Pavel Boldea* capelan mil. gr. or. în Budapesta 1 coronă.

Până acum a încurs de totă suma de 1,658 fl. 05 cr.

Scirea cea mai nouă.

Foile din Budapesta aduc scirea, că Majestatea Sa și-a dată consimțământul, ca proiectul de lege al guvernului magiar să se așternă corpurilor legislative.

Noutăți.

Întru mărirea lui Dumneșeu. *George Bogdan*, proprietar în Hărănglab, din îndem creștinesc față de s. biserică a binevoit a plăti din al său 20 fl. pentru ridicarea unei frumoșe cadre (amvon), care e o podobă frumoșă pentru s. biserică.

Stațiune cantor-docentă. Cu terminul de 15 Novembre a. c. se escrie concurs pentru completarea stațiunii cantor-docentale din *Făget* în protopopiatul *Biei* cu emolumentele: a) 160 fl. din repartițiune; b) 70 fl. din casa bisericești; c) 1 fl. 77 din venitul școlei; d) 60 fl. din venitele cantorale și e) o sorte de lemne focale în preț de 10 fl.

Constituire. Societatea bisericescă literală „Alexi-Sincai” a teologilor români gr. cat. din seminariul domestic de Gherla în 19 Oct. s'a constituit pe anul scolastic 1893/4 în modul următoriu: S'a ales președinte *Alexandru Avram*, cleric de an. IV, vicepreședinte *Teodor Vaida*, cleric de an. IV, secretari *Dănil Alnaș*, cleric de an. III, notari al ședințelor *Alimpiu Coste*, cleric de an. II, bibliotecari *Ioan Belciug*, cleric de an. III, cassari *Dionisie Vajda*, cleric de an. III, vicebibliotecari și archivar *Augustin Măndruș*, cleric de an. II și controlor *Ioan Hotea*, cleric de an. II.

Sinodul episcopatului sârbesc. precum se anunță din Carloveți, în ședința din 1 a. c. a designat persoanele pentru ocuparea scaunelor episcopesci vacante din Buda și Bacska. Aleși au fost vicariul episcopesc *Gerasimu Petrovič* și secretariul consistoriului archiepiscopesc *German Opacič*.

Jurământul militar. În 1 Novembre recruiți din totă țara au depus jurământul

militar solemn. Datina acésta a esistat și pe la 1868. De atunci încóce recruiți jură numai cu ocaziunea asentării lor.

Archiepiscopul de Paris și Tarul. Archiepiscopul de Paris cardinalul Richard din incidentul venirii mărinarilor ruși în capitala Franței a dispus, să se celebreze în întrégă diecesa sa „Te Deum” pentru sănătatea principilor creștini. Tarul a mulțămît pentru acésta archiepiscopului, și precum se anunță din Paris, îi va decora cu un ordin înalt. Distingerea archiepiscopului din partea Tarului Rusiei face o impresiune plăcută asupra catolicilor franceși, cari vedă în acésta distingere o lecțiune dată acelor cercuri hotărâte din Paris, cari cu ocaziunea primirii mărinarilor ruși nu au dată nici un semn, că o mare putere creștină primesce ca óșpeți pe reprezentanții altei mari puteri creștine.

Aniversarea uniunii svedice-norvegiane s'a serbată cu mare solemnitate în 5 a. c. La dineul dat în castelul regal din Christiania regele a rostit un discurs mai lung, în care a accentuat, că uniunea este necesară pentru ambele regate, ca ele să-și pótă păstra independința și neutralitatea. Mai încolo și-a exprimat sperarea, că totdeuna voru fi bărbați, cari în unire voru apăra cu fidelitate uniunea.

Studentii macedo-români din Bucuresci s'au constituit în un cerc numit al studenților macedo-români din capitală. Scopul cercului este a informa opiniunea publică din România și din străinătate asupra ceștiunilor naționale din Macedonia.

Panslavismul și Francesii. Precum anunță diarul „Sojet”, colonelul Komarov la banchetul aranjat de Francesii în onórea lui a ținut un discurs, prin care s'a încercat a împretini pe Francesii cu idea de a sprigini panslavismul. El a quis: „Panslavismul este inamicul pangermanismului, care în desvoltarea sa ulterioară periclitéză pacea. Interesele Franței pretind, să sprijinescă panslavismul, pentru că crescerea panslavismului ridică și vađa Franței.” Francesii au primit cu rezervă discursul colonelului rusesc răspundend, că chemarea Franței în rindul primu este a promova bunăstarea poporului pe cale pacinică și în interesul desvoltării legale și pacifice trebuie să desvolte o activitate pacinică.

Exposiția universală din Chicago s'a închis în 30 l. tr. Numărul visitorilor trece preste 20 de milioane; pe și s'ar vin 115000 de visitori. Venitele au acoperit deplin cheltuelile împreunate cu aranjarea expoziției. Acționarii capétă însă numai 10—15% din capitalul solvit. Altcum cel mai mare acționariu a fost orașul Chicago, care a cumpărat acți în valóre de 10 milioane de dolari.

Catastrofa dela Santander. În portul Santander s'a întâmplat o catastrofă înfricoșată, căreia au căduț jertfa náile spaniole „Cabo Machichao” și „Alfonso XII” împreună cu personalul lor în număr de 600 de persoane. Catastrofa s'a născut priu aceea, că pe o nae s'a escat foc, în urma acesteia a esplodat dinamitul aflătoriu în depositul náii. Detunătura produsă prin esplodarea dinamitului a dirimat o mulțime de edificii din apropierea portului.

Dinotherium colosal. Cetim în „Timpul”, că în laboratorul muzeului de istoria naturală din Bucuresci se lucră la restaurarea diferitelor osămintele ale unui *Dinotherium* găsite de d. Gr. Ștefănescu în țară. Un omoplat al acestui animal din epocă terciară, cel mai colosal *Dinotherium*, ce se cunoște până ađi, este aprópe complet restaurat.

Pentru procurarea de recușite, stéguri flamure, policandre, albituri, obiecte piț, icóne și cărți bisericesci recomandăm institutul de artă a lui *Süts și comp.* din Budapesta, cari la dorință trimită gratis catalogul prețurilor.

PARTE SCIINTEFICĂ-LITERARĂ.

XII.

Genuinitatea „instrucțiilor” pentru teologul latin de lângă Mitropolitul Atanasiu.

Diu Densușanu este de părere, că nu numai manifestele de unire și diploma a doua Leopoldină, ci și nise „instrucții”, ce le-a avut la sine teologul iesuit, sunt „falsificate” de ale Iesuiților. Păreră sa și-o basază pe auctoritatea lui Samuil Klein, care dice: „Se mai află (afară de diploma a doua Leopoldină) în arhivul din Blășișu încă două instrucții, una dela Papa, alta dela arhiepiscopul Strigonului Kollonits, prin cari auctoritatea Episcopului românescu forte se ciintă, ăr puterea teologului intru atăta se lătesce, câtu Episcopulu se pôte dice a fi numai vicariulu teologului. Multu au stătut Iesuiții de episcopulu Atanasiu, ca să le iscălescă acele instrucții, ci episcopulu nici de cum n'a vrut a le iscăli, că a cunoscutu măestria Iesuiților. Tote acestea trei se socotă a fi numai scorniturile Iesuiților, cari în totu chipulu voiau să stăpănescă preste clerulu românescu. Așa Români mai de demultu într'unu chipu, acuma altmintrea au fostu asuprii.”¹⁾

Cătu de tare se înșală însă S. Klein, cându dice, că diploma a doua Leopoldină se socote a fi o scornitură (ăr nu „falsificată”, precum interpretă diu Densușanu), amă vedutu în capitulu precedentu. Însă acestu auctor, scriind în materia acăta mai multu din audite, decâtu din documente, se înșală totu așa de tare și cu privire la originea „instrucțiilor”.

Elă este în manifestă eróre, cându dice, că dela Papa a emanat o „instrucție” pentru teologulu iesuit. Papa nu a instituit nici unu teologu lângă episcopulu unitu prin nici unu breve și prin nici o bullă și de aceea nici instrucție nu i-a pututu da. Instituirea teologului este opera lui Kollonits. Acăta este deplină dovedită prin documentele scose la lumină în timpul din urmă, pe basa cărora George Barișiu scrie cu totu dreptulu: „Așa dără astăzi se scie mai pozitivu, de cătu ori cându mai înainte, că auctorulu aplicării unui teologu romano-catolicu a fostu primatul cardinalu Kollonits, a cărui propunere fusese adoptată și sancționată chiaru de cătră împăratulu Leopoldu, ăr după aceea se prefăcu în o specie de instituție, la care curtea imperială a ținutu cu tărie până târziu în zilele Mariei Teresiei.”²⁾

Modulu, în care a fostu instituitu Atanasiu în calitate de episcopu unitu cu teologu catolicu lângă sine, nu a obținutu nici odată aprobarea solemnă a Sfintului Scaun Apostolicu, căci nu esistă nici unu act despre preconisarea acestui episcopu,³⁾ ăr în bullele despre preconisarea succesorilor lui nu numai nu se dice, că episcopulu unitu ar fi datoru să-și țină teologu, ci din contră se dice apriat, că i-se dă deplină putere de a guverna și administra biserica unită în cele spirituale și temporale. Ca exemplu aducem aci bulla despre preconisarea lui Pataki, succesorulu lui Atanasiu, unde se cetesce: „Curam, regimen et administrationem ipsius ecclesiae Fogarasiensis Tibi in spiritualibus et temporalibus plenarie comittendo.”⁴⁾

Așadară Papa, care nu a luat act formalu despre modulu, în care a fostu pus Atanasiu în scaunulu episcopescu unitu, și despre instituirea teologului lângă acesta, nu a pututu da și nici nu a datu nici o „instrucție” acelu teologu. Ceea ce scrie deci Sam. Klein despre „instrucția” Papei, este, ca să ne folosim de unu terminu al lui, — o simplă scornitură. Esistă însă o „instrucție” dată teologulu iesuitu din partea societății Iesuiților, care se pôte ceti la Nilles în

loculu citat pag. 314. Acăta însă nu regulăză ținuta teologulu față cu episcopulu unitu, ci față cu auctoritățile politice și fiindu în deplină consonanță cu regulile ordului Iesuiților, nici decum nu se pôte numi scornitură, dacă cineva vre să scrie, ăr nu să scornescă istorie.

Are însă dreptu Samoil Klein, cându afirmă, că se află o „instrucție” dela Arhiepiscopulu Strigonului Kollonits pentru teologulu iesuitu, deși greșesce, cându afirmă, că aceea ar fi o scornitură a Iesuiților.

Ori cătu de greu ne-ar căde, trebuie să recunoșcem, că acăta „instrucție” este genuină, adevă a emanat chiaru dela cardinalulu Kollonits, pentru că unu exemplaru autenticu, întregu și nevătămatu din aceea s'a aflatu între documentele cancelariei acestu cardinalu, de unde l'a scos și l'a publicat Nilles în loculu citat pag. 309—313. „Instrucția” acăta este formulată în consonanță cu actele referitoare la confirmarea lui Atanasiu de episcopu unitu, pe cari Sam. Klein nu le-a cunoscutu, și de aceea a pututu greși calificându „instrucția” de scornitură. Însă diu Densușanu a pututu și a trebuit să cunoscă acele acte, și pentru aceea nu scim, ce să admirăm într'insulu: superficialitatea, cu care tractăză istoria? ori dără intențiunea rea de a duce în rătăcire pe cetitorii săi? Ca cetitorii nostri să pôtă judeca în deplină cunoscință de causă raportulu, ce era între teologulu latinu și episcopulu unitu, vomu traduce și publica aci întregă instrucția dată de cardinalulu Kollonits acelu teologu, cu atătu mai virtosu, că multu vorbesc despre ea, dar puțini o cunosc, căci până acum, pe cătu scim noi, nu a fostu publicată în limba română. Etă-o:

„Deși teologulu preonoratulu episcopu alu Românilor nu se pare că ar avé lipsă de instrucțiune, pentru că îl cunoscem de omu deprinsu atătu în prudentă și canone, câtu și în teologia morală și scolastică, sub a cărora conducere, dacă va îndrepta pe preonoratulu Domnu Episcopu alu Românilor și pe clerulu românescu, nu va puté nici de cum să rătăcescă dela calea și poteca adevărulu și dreptății: totuși, ca să urmămu exemplulu omenilor înțelepți, cari în lucrările lor mai bucurosu voescă să capete dela superiori nise reguli sigure și bine cumpenite, decâtu să se razime prea multu pe prudința lor proprie, propunem teologulu preonoratulu Domnu Episcopu alu Românilor următorea instrucțiune:

1. Fiindu că în decursu de mai multe vécri, în cari poporul român a trebuit să-și plece capulu sub jugulu barbarilor și ereticilor, clerulu lui era silitu a face lucruri servile, și nu era cine să dea celoru micu ai poporulu mâncarea adevăratei înțelepciuni și a fricei Domnului, ăr de aci au urmat multe rele și anume: o nespusă lipsă de cultură, necunoscința legii Domnului, abuzuri în administrarea sacramentelor, erori în lucruri de credință, atătu în poporul mirénu, câtu și în cleru și chiaru și în episcopulu lor: așa nu se pôte aștepta, ca tote aceste rele să se pôtă stărpi în unu și același timp scurtu. Se va îngriji deci teologulu, ca zizania erorilor să se smulgă pe încetulu, și începutulu să se facă cu acelea erori, cari dacă nu se voru stărpi, voru face pe poporu să cadă ărăși în schismă. Spre care scopu este de dorit, ca întregu clerulu să se supună Pontificulu Romanu în scris și să-l recunoșcă de capu universalu alu bisericei,¹⁾ asemenea ca unu hiesce care să îmbrățișeze unirea cu jurămintu, și să o întărescă cu scrisore autentică. În punctulu acesta însă teologulu va lucra cu precauțiune, ca nu cumva prin zelulu său precipitat și necoptu totă zidirea mântuitoarei Uniri să o ruineze în modu nereparabilu, și tot-deuna va avé înaintea ochiloru pe vecinulu principe

din Valachia și pe ereticii preaputernici din Transilvania, cari ca dușmanii neimpăcați ai bisericei romano-catolice se voru sili din tote puterile, ca să clătine, dacă nu să stirpescă cu totul acăta unire.

2. Să se silescă cu de-adiusulu, să-și câștige dragostea episcopulu și a clerulu; căci de o va avé acăta, ușor va trage în partea sa pe acestu poporu necultu, necivilisat, care prețuesce amicitțiile după utilitatea lor și-i va face și-și binevoitori și astfel tote le va puté câștiga.

3. Pe preonoratulu Domnu Episcopu să-l instrueze în lucrurile, ce se țin de sfința credință, să-i împărtășescă cu blândeță învățaturile salutare și morale, și să-i arete, că ce ordine se cuvine să observe Episcopulu în casă și în familie.²⁾

4. Să aibă la sine unu exemplaru din reversalulu scrisu de Episcopu în Viena, și să cerce cu diligență, ore episcopulu observă acuratotu tote cele promise? și dacă va vedé, că acela a călcatu ceva din cele promise, fără întârziare (de cumva prudința nu-i va dicta altcum) să facă atentu pe Episcopu cu blândeță, și să insiste cu tărie, ca să observe cele promise. Eminențel Sale Domnului Cardinalu ca la Arhiepiscopulu episcopulu românescu să scrie adese-ori, care este starea episcopulu și care a clerulu.

5. Fiindu că însă domni eretici din Transilvania se voru opune atătu episcopulu, câtu și clerulu și nu-i voru lăsa ușor, ca să se bucure în pace de privilegiile date sa întărite de Maiestatea Sa cesaree preasacră: pentru aceea teologulu va apăra interesele clerulu și va lucra, ca în înțelesulu Diplomei Maiestății Sale împărătesci preasacre din anul 1699 și mai de curéndu din 1701 clerulu românescu să se bucure de scutițele și drepturile bisericesci.

6. Să fie de față la tote visitațiunile parochiilor, ce are să le facă episcopulu, și să observe cu diligență: ore preoții trăsesc conformu statulu lor? ore cultulu dumnezeescu și celealalte funcțiuni parochiale fac-se cum se cade? și dacă va socoti, că este ceva de emendat, acăta sa o comunice Episcopulu, ca îndreptarea să se facă de însuși Episcopulu, ăr nu prin teologulu.

7. Să nu lase nici odată, ca Episcopulu să bată pe preoți, sau să tracteze despoticu cu ei, sau să încarceze pe preoți, ci cel îndărătnicu, sau scandalosu sau delincuentu din cleru să se îndrepte cu mijloce corăspundătoare, și intru câtu este cu putință, cu mijloce blânde. Să nu lase, ca preoții să fie constrânși a da episcopulu mai multu de unu florenu ungurescu pe anu.³⁾

8. Cându clerulu românescu va ținé sinodulu, teologulu va ședé lângă episcopulu în decursulu adunării sinodulu; însă adunându-se sinodulu, va arăta ordinea, ce are să se observeze, și ca să nu se nască după aceea turburări în Sinodulu, se va îngriji, ca unulu câte unulu să voteze sau să vorbescă după gradulu demnității sau bătrânețelor; mai departe va elimina cu totul din sinodulu strigările și tumultulu celoru ce strigă. Dacă totu clerulu sau partea cea mai mare a aceluja va fi de părere deosebită sau chiaru opusă cu a Episcopulu, ăr materia ar fi dubie, teologulu se va puté alătura la cleru, căci mușor se pôte împăca unulu singuru decâtu întregu clerulu, care dacă va lua odată ură în contra teologulu, voru urma daune nereparabile.

9. Pentru ca tinerimea să înainteze în sciințe și virtute, teologulu va stărui, ca îndată după sosirea episcopulu să se înființeze școle în Alba-Iulia. Pentru instruirea tinerimii în sciințele latine și române va recomanda unu magistru destoinicu, și credin-

¹⁾ Cipariu »Acte și fragmente« pag. 88.

²⁾ »Părți alese din ist. Transilvaniei« T. I. pag. 199.

³⁾ Nilles, Symb. I. pag. 288.

⁴⁾ Ibid. pag. 440.

¹⁾ Acăta s'a și făcutu în Sinodulu din Novembre 1701, cum apare din actele dela Nilles, Symb. I. pag. 125—126 și 326.

¹⁾ Ca să se pricepă punctulu acăta, trebuie să observăm, că înainte de sfința unire în mănăstirea din Alba-Iulia se întâmplă lucruri incompatibile cu demnitatea episcopescă, precum se pôte vedé din Nilles, Symb. I. pag. 259.

²⁾ Motivele acestui punctu. se potu ceti la Nilles I. c.

ciosu unitu cu romano-catolicii, er in lipsa unui astfel de individ, pe unu romano-catolicu. Sa se nuseca, ca scolele sa cresca.

10. Toate cartile, cari au sa se tiparesca in tipografia romana din Alba-Iulia, se voru censura mai intai din partea teologului, nici nu se va tipari vre-o carte fara de aprobarea teologului indicata pe carte. Va griji, ca sa nu se aduca carti schismatice, ori eretice din Valachia Transalpină. Acuma sa se tiparesca unu catechismu in limba romaneasca pe spelele Eminentei Sale, si sa se imparta gratuitu, insa asa, ca vechiulu catechismu coruptu, pe catu se pote, sa se reprimesca dela toti.

11. Sa aiba grije si de aceea, ca episcopulu sa nu aiba corespondinte cu schismaticii, nici chiaru cu principele Valachiei, cu ereticii ori cu omeni suspecti. Daca episcopulu ar ave sa scrie epistole pentru nise afaceri sau principelui Valachiei sau vre-unu schismaticu ori ereticu, pe acelea, inainte de a le trimite, le va comunica cu teologulu.

13. Aceia, cari au sa fie inaltati la ordurile mai mari, mai inainte sa se examineze de preoti mai batrani in prezenta teologului, si dupa indeplinirea examenului, daca teologulu va declara, ca candidatulu nu este destoinic pentru primirea ordurilor, acesta sa nu se chirotonesca din partea episcopului.

13. Sa aiba lista preotilor, sa cunoasca moravurile si firea lor, pe preoti vagabunzi, nefolositori, suspecti, turburatori si increduti in puterea ereticilor sa nu-i suferi in diecesă; insa ca totusi sa nu-si atraga ura patronilor si amicilor acelor preoti, sa induplece sinodulu si pe Episcopulu, ca depunerea sau proscierea acelor preoti sa o faca sinodulu. Nici decum sa nu lase, ca Episcopulu sa chirotonesca mai mult preoti, decat sunt de lipsa la implinirea oficiului parohialu, caci din acesti multime nefolositoare de preoti au isvoritu si voru isvoriti forte multe rele si inconveniente si chiaru si nedreptati. 1)

14. In fine sa se silasca, sa indrepte atat clerulu, catu si pe Episcopulu dupa canonele bisericii lor proprii si ale bisericii universale romano-catolice, sa nu lase, sa se faca divortii nici intr-unu chipu din partea episcopului, ori a preotilor; daca ar fi sa se excomunicе cineva din cauza gravă, elu va spune episcopului sentinta, ce are sa se aduca, dar nu o va aduce elu insu-si, er sentinta adusa o va da episcopulu spre promulgare. Nu va lasa, ca Episcopulu sa depuna pe protopopu dupa placulu se, sau sa stramute pe preoti din parohie mai buna la alta mai rea, ci astfel de depunere ori transferare se pote face numai din partea sinodului prin sentinta. Cuantitatea multei o va dicta teologulu, pe care Episcopulu nu o va pute mari.

Cam acestea sunt lucrurile mai de capetenie, cari le propunem bisericii romanece de curendu unite. Celealalte datine particulare le incredintam intelepciunii teologului; in lucrurile dubie sa recurga la noi. Dumnezeu, care de toate se ingrijese, sa-i dea spiritulu intelepciunii, intelegerii, sfatului si tarii, ca sa indrepte acesti turma noua pe calea mantuirii eterne. Leopoldu Cardinalu de Kollonits Archiepiscopu Strigoniulu. (Va urma.)

Dionisiu si Sibilele.

Scene din timpurile Cesarilor de Miles Gerald Keon.
(Continuare.)

Lecurile prescrise de Charicles erau pe gata. In zelulu se de a pute sa se vadă catu mai curendu sculat din patu a cerutu Paulu invoirea mamei sale, ca sa zaca in veranda. Aerulu si o qi deschilintu de blandă i-au facutu bine. Acum era insa

1) Se scie, ca sa au intimplatu si casurii de acelea inainte de sfinta unire, ca din lacomie de bani sa au chirotonitu mai mult preoti, decatu cerea lipsa, si chiaru si indivizi, cari nu sciau nimic din cele ce se tint de oficiulu preotescu. Vedti Nilles I. c.

catra sară, caci soarele a apusu, si aerulu s'a recorit.

Cu cateva ore mai inainte s'a anuntatu la Aglais o muere, care se numi femea lui Pertinax, a unui ostaşu de sub comanda lui Paulu. Elu a cadutu in batae, er veduva celui cadutu doria, sa ingrijesca de Paulu, superiorulu si sotulu de arme alu neuitatulu ei barbatu. Cam asa i-a vorbitu.

Paulu isi aducea aminte de serviciile, ce i-le-a facutu acel ostas, si asa Aglais o si primi, dar nu pentru ca ar fi avutu lipsa de ajutorulu ei, ci mai multu pentru voea lui Paulu, si ca sa nu se arete respingetore.

Noua ingrijitore avea ochi mari si negri ca carbunele si o fata prilita binegura de sore. Altfelul avea maniere placute si pareea forte supusa.

Pe candu societatea era pe veranda, ea se apuca de griitul chiliei de durmitu a lui Paulu, fara insa ca cineva sa o fi pusu. Voia la totu casulu, sa indatoreze pe doamna Aglais. Mobilele le aranja, dupa cum ii vinia ei, ca ar fi mai bine. Intr'acestea misca din locu si masa cea mare, ce era in fata cu usa. Pe ea era sticla cea mare cu medicina. O lua si merse cu ea intr'unu coltu alu odaii si o ridica putinu catra lumina. „Roşetică,” isi dise si lua din busnariu doue sticluțe. „Chiaru am ghicitu.” Acum goli din sticla cea mare in una din cele doue, ce era gola si deopotrivă cu cealalta, ce cuprindea unu fluidu roşeticu, er acesta ilu turna in sticla cea mare. Tindu inca odata sticla catra lumina, si unu zimbetu satanicu i-se ivi pe buze, caci nimeni n'ar fi pututu sci de schimbarea, ce a facutu.

Masa o trase apoi eraşi la locu si incepu cu grabă, sa-si termine lucrulu. O privire hotesca mai arunca societatii de pe veranda, ca sa se convinga, ca fost'a destulu de tainicu lucrulu, ce l'a implinitu.

Acum se aropie de Aglais, ca sa o faca atentă, ca s'a prea recitu, ca bolnavulu sa mai pota petrece afara.

Era tardiu, candu Aglais se gandi pentru intai ora, de candu era aci, ca sa se dea odata mai bine odihnei. Noua ingrijitore se apropie de ea cu rugarea, sa-i permita ei a sta langa pacientu preste nopte.

„Ti-am spusu inca eri, ca preste nopte n'am lipsa de ajutorulu te,“ observă Aglais. „Melena e aproape, de cumva se va ivi lipsa.”

„Dar me dore inima, preanobilă doamnă, ca sa vedu, cum tigoresci,“ o intrerupsе femeea. „Daca te-ai pute decide, ca numai o nopte sau doue sa te dai odihnei, ai vede, cum ti-s'ar rumeni eraşi obrazii si cum ai capeta noue puteri, ca sa“

„Grăesci bine,“ ii raspunse Aglais, „dar eu asta nu o potu face. Mergi acum si trimite-mi pe Melena.”

„Precum poruncesci,“ dise si eşi inchinandu-se adancu, dar cu ochii tinta la sticla cu medicina, din care Paulu deşteptandu-se avea sa iea o lingura mare. Cu ce satisfacţie i-ar fi dat'o chiaru ea insa-si! Dar spera, era sigura chiaru, ca acesta si fara prezenta ei totu se va intimpla, si astfelu isi credea implinita misiunea.

Dupa vre-o ora doue Melena intră eraşi la doamna-sa Aglais, ca sa-i aduca cina. Ea ii vesti totodata, ca noua ingrijitore se rogă de iertare, ca trebuie sa plece de grabu, catu nici ramasu bunu nu pote dice nobilei sale stapane. Ea a primitu scirea, ca s'a

gasitu trupulu sotului ei, si dorece sa faca cinstea cea mai diu urma aceluia, pe care asa de multu l'a iubit.

Aglais se simtia mai usurata, candu se vedu scapată de o fiinta neplăcută. Acesta, precum si faptul, ca starea fiului ei mergea spre insanetosare, o lasara sa guste unu somnu lungu si recreatoru. Soarele era deja susu, candu se trezi Aglais, si aruncandu o privire spre orologulu de nasipu, acesta ii spuse, ca a trecut de multu ora, in care avea fiulu sa iea medicina. Se apropiă de patulu lui si-lu află cu ochii deschisi si zimbindu.

„Era-mă, fetulu meu,“ dise ea prietinosu. „Eu nu sciu, cum am pututu sa-mi uitu de tine? Pentru ce nu m'ai trezitu?”

„Sa te trezescu eu?” dise Paulu stringendu miscatu mana mamei sale. „Me bucuram prea multu vedendu somnulu te, de care te-ai fostu lipsitu pentru mine atata vreme. De altfelu si eu m'am trezitu numai acum si me gandiam la Dionisiu. Elu vre sa ne parasesca astazi. Dice, ca nu mai am lipsa de elu —“

„Are dreptate. Tu imi pari intr'adeveru ca unu omu sanetosu pe deplinu.” Si esamina cu atentie faţa lui inca palida, dar de o colore, ce promitea putere si sanatate.

„Dupa acestu somnu intr'adeveru pare ca suntu renascutu,“ dise Paulu. „Respirarea aerulu curatu de ieri mi-a facutu forte bine, — medicina nici n'o mai ieau.”

„Totusi, fiulu meu, se cuvine, sa ascultamu de ordinulu marelui nostru medicu,“ dise ea si lua sticla in mana, „ca sa nu trebuiesca sa roşim, candu in Roma Charicles ne va intrea, ca urma amu totu, ce elu ne-a ordonat. Azi si mane se va si gata medicina.”

Cu aceste vorbe turna intr'unu paharelū măsura prescisa si o intinse bolnavulu zimbindu-i cu dragoste de mamă.

Acesta privi din intimplare prin usa deschisa de Melena. Ea tocmai esia pe veranda.

Paulu simtia in sufletulu se o bucurie copilarasca asemnandu-si viaţa cu noua viaţa din natură. Gandurile ii curgeau unulu dintr'altulu. Ca tineru fara nume si fara nimica a venit de cate-va septemani in Italia, si astazi omeni cu micu cu mare ilu voru pomeni cu admirare, si i-se voru deschide la porunca impăratului porţile unui bogatu palatu recunoscendu-lu de stapanu. Denumirea lui de tribunu i-a satisfacutu multu egoismulu. Si cum ii salta inima de fericire, gandindu-se, ca pote sa-si aseze pe iubita sa mamă si soră intr'o splendida vila!

Dar eta ca acestu tineru plinu de sperare si norocu duce la gura paharul de veninu, si esintia lui scurtă si glorioasă se sfarsesce ingrozitoru! Dar nu —

Reconvalescentulu privia ca in visu la natura plina de flori si apoi la paharul cu medicina roşie străbătută de raşele sorelui.

Paulu privi deodată ca trezitu din visu prin use. In usa gradinei, ce era in fata cu a odaii, sta o figura inalta imbracată in negru si venerabilă.

Unu strigatu iesi din gura lui Paulu, unu strigatu de jumătate de bucurie, de jumătate de surprindere, si: „Mamă, uită colu sibila!” si mai multu nu putu sa dica.

Aglais privi intr'acolo si nu era mai putinu surprinsă la vederea fiinţei minunate, pe carea Dionisiu si fiulu ei i-au descris'o cu atata admirare.

„Fiți binecuvîntați!” grăi sibila.

„Ave hospes!” îi răspuse Aglais.

Figura întunecată intră în odă și se apropie de pat.

„Și eu te salută cu respect și recunoscință!” duse bolnavul întinzându-i dreapta.

Dar ea în loc să i-o prindă, îi smânci din stînga paharul fatal și-lu esamină.

„Fiul meu, am sosită tocmai la timp,” îi duse ea. „Nu viața, ci mórtea e în acest pahar. Tu nici nu mai ai lipsă de medicină: sănătatea ărași circulă ușor prin vinele tale. Femeea, ce v'a înșelat, acea femeie cu vocea în două chipuri era însuși spiritul cel rău. Am vădută depărtându-se acum, înainte de asta cu câteva ore. A trecut în caru chiar pe lângă mine. Eu sciam, unde a fost și de ce vine. Ce spiritul nu-mi descopere, imi descoperi omenii înșiși, cu totă prefacerea lor. Voi nu mă pricepeți acum, dar veți găsi cât mai curîndu adevărul, pe care-lu cuprîndu vorbele mele. — Acum însă n'aveți vreme de perduto,” duse îndreptându-se către Aglais. „Încă astăzi trebuie să pleci de aici tu împreună cu fiul tău. Este lipsă de voi în Roma. Nici o oră să nu trecă, și voi să plecați. Leóica și-a perduto fétul, și nici Cesarul nu-lu mai pôte păzi. Plecați de aici! Celealalte le veți auzi pe drum. Rămâneți cu bine!”

„Cum?” duse Paul. „Tu, mărétă femeie, vrei să ne părăsesci deja, când încă nici nu te-am vădută bine? Prietinel meu Dionisiu ar dori să-ți vorbescă. Elu ne-a povestit multe despre revelațiunile tale. Dionisiu e la noi, dar încă ađi va pleca la Roma.”

„Plecați de aici,” duse sibila ăra cu voce adăncă.

„Tu vorbești, ca și cum ți-ai lua rămasă bună dela noi pe vecie!” duse Aglais

privîndu cu băgare de samă la trăsăturile venerabile ale sibilei.

„Dionisiu!” duse femeea profetă.

În aceeași clipă se deschise ușa, și intră Dionisiu. Închinându-se în tăcere înaintea sibilei se apropie de patul amicului său.

„Ai dreptate,” răspuse sibila acum la întrebarea mamei. „Voi mă vedeți acum mai pe urmă. A sosită vremea, ca eu să plec de aici, să plec în țara cea sfîntă. Pôte că ochilor mei să le fie dat, ca acolo să vadă pe Acela, despre care au pređis profetii și amă cîntat noi, pe Celu nepătăt, care din fecióră se va nasce, pe părintele viitorului. Roma însă pe noi nu ne-a înțelesu, lumea nu ne-a înțelesu pe noi, precum nu-lu voru înțelega nici pe elu. Elu este în lume, dar lumea nu-lu cunoșce pe Elu. Nici poporul lui, celu alesu, nu-lu cunoșce. De aceea nu ni-se crede nici nouă Voi ați luat vorbele noastre de credință deșertă, sperarea noastră de visuri góle —”

„Eu nu, sibilo!” replică Dionisiu cu unu suspînu.

„Tu nu, fiul meu!” îi răspuse înălțându-și vócea, însă fără ca să strige. „Ascultă, ce vrei să-ți spunu ție, și însemnați-v'ó toți, cei ce o auziți!” Ea se uită în jur și apoi se îndreptă ărași la Atenenul. „Numele tău,” continua ea, „este scrisu deja cu litere neșterse în cetatea cea strălucită, ce este podóba lumii resăritului. Tu ești Dionisiu din Atena, din Atena, ce însemnă lumina Europei. Dar în apusul acelei Europe se va ridica unu popor, care va întuneca mărirea și strălucirea némului tău, și capitala aceluia te va numi alu sêu mai virtosu decătú ori care altă cetate de pe pămîntu. Și după ce se voru topi mai multă de cinci decă de némuri preste mormîntul tău, unu altu popor plinu de poftă rășofnică va da viață numelui tău pacnicu, murîndu ori învingîndu pe buze cu elu. Ca

unú sóre, ce-și întinde răđele aurii dela resăritu până la apus, așa amintirea ta, o dulce auroră, va împreuna resăritul cu apusul, lăsându-o aici în apus să trăescă în milioane de suflete, pentru tóte timpurile. Fiul feciórei își va lega numele de alu tău, și tu îi vei fi erou și acoperemintu, vei fi icóna Aceluia, care-și va ridica altare deasupra tuturor templelor, și pe care sermana Atenă nu-lu adoră decătú numai ca pe o umbră: pe Dumneđeul necunoscutu! Acela a sositu, fiul meu. Cu adevăratu a sositu!”
(Va urma).

Editoru și redactoru răspundătoru :

Dr. Victoru Szmigelski.

Nr. 490—1893.

(47) 1—3

Edictu.

Eva recte Ana Ioană Morariu din Hersei domiciliată în Seps-Szentgyörgy ev. ref. la 14 Iuliu a. c. a intentatú procesu divorțialu contra bărbatului sêu *Georgiu Porfiru Popu* gr. cat. din Rtușoru, carele de mai multu ani a părăsit-o, și aflându-i-se domiciliulu în Bucuresci la otelú „Franța”, podulú Mogoșóiei Nr. 9, i-s'a comunicatú acțiunea încă în 31 Iuliu a. c., ca să răspundă la alegațiunile A-ei; însă numitulú bărbat nevoindú a răspunde nici a-și pune reprezentantú în decursul procesului, se provóca pe cale edictală: ca în terminu de 6 luni să se prezenteze înaintea forului matr. gr. cat. del. de I. Instanță alu Făgărașului; căci altcum procesul se va pertracta și decide fără dînsul.

Dela forulú matr. gr. cat. de I. Instanță alu Făgărașului.

Făgăraș în 31 Octobre 1893,

Basilu Rațu.

vicariu for. și preș. forului matr. de I. Inst.

JOSIFU GAVORA (3) 21—26

distinsu cu medalia espositională cea mare pentru lucrú escelentú și gustu bunú la esposițiunea regnicolară din Budapesta în a. 1885.

Budapesta, IV. strada Vațului Nr. 17

Recomandú cu prețuri de cele mai convenabile și în executare câtú se pôte mai frumósă obiecte de lipsă

pentru ajustarea bisericelor, și anume:

Felóne preotesci și stichare diaconesci

Flamure pentru biserică și reuniuni.

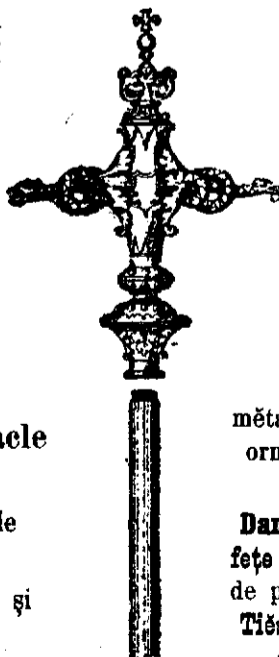
Flamure pentru reuniuni de pompieri, de scolari, reuniuni bisericesci, reuniuni industriale, de cîntări și de pompe funebre.

Candelabre, racle

și potire,

luminarie de parete

și de altariu, și candelé.

Primescú și eșep-tuiescú ieftinú repararea vestimintelorú besericesci, întrargintarea și întraurirea de potire, racle, candelé și luminarie de altariu.

Mare asortimentu de brodării de aurú, de argintú și de metásă, precum și de ornaturi besericesci brodate

Dantele besericesci, fețe de altariu, cruci de parete și de scólă.

Tișetúri bisericesci, damasturi etc.

Acurătatea mea o potú dovedi cu sute de epistole recunoscátóre.

Tarifari de prețuri și preliiminare de spese trimittú în cerere francoise.

Cu deosebită stimă cutezú a încunoscínță pre

Veneratulú Cleru greco-catolicu,

că precum și până acum iaú asupra-mi gatierea de iconostase, amvóne, altare

și alte obiecte de ale instruirei interne a bisericelor, în ce privesce lucrul de măsariu și de sculptorú, de colorare respective de marmorisare și de provedere cu icóne sante, dimpreună cu așdarea acelorú obiecte în fața locului, precum și renovarea de iconostase cu prețurile cele mai ieftine.

Cu proiecte colorate servescú cu placere.

Iconostasele ridicate de mine în bisericile greco-catolice au cástigatú recunóscere deosebită, si tóte mă îndreptățescú la sperarea, că Veneratulú Cleru mă va împărtási ocasional-minte de prețuita-i încredere. Silința mea se va îndreptá totú-deauna intr'acolo, cá și de aci înainte se meritú renumele celú bunú, care mi-lam cástigatú până acum.

Prin tarifulú de zone dispărîndú departările, prin acósta capacitatea de concurență mi-sa mărítú.

Rogându-mé pentru prețuite comande sum

Oradea-mare, 10 Ian. 1892

cu deosebită stimă

Carolú Müller,

auritoru și fabric. de requis. biseric.

(6) 38—52